

A minisztériumi felterjesztésben

A tanfelügyelőség elutasítja a katolikus iskola kiválását

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Tanévnyitó a katolikus iskolában 2018-ban

Fotó: Karácsonyi Zsigmond (archív)

A legfelsőbb szinten tett ígéret, valamint a marosvásárhelyi tanács 2023. augusztus 31-i 326-os határozata ellenére sincs kilátás arra, hogy megnyugtató módon alakuljon a marosvásárhelyi katolikus gimnázium (volt II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Líceum) helyzete. Bár az említett tanácsi határozat minden korábbi prefektusi kifogást orvosolt, a megyei tanfelügyelőség vezetőtanácsa visszautasította az át-

szervezési javaslatot a Bolyai Farkas Elméleti Líceumtól való különválásra és egy teológiai, reál és humán szakos különálló római katolikus elméleti líceum létrehozására.

Bodolai Gyöngyi

(Folytatás a 2. oldalon)

Az ünnepek idején sem engedték el a rászorulókat

Az ünnepek idején sem engedte el a rászorulókat, magányosok kezét a Telefonos Szeretetszolgálatot is működtető Solidaris Egyesület, munkatársai töltött káposztát osztottak a hajléktalannak, élelmet vittek azoknak, akik azért tárcsázták a telefonvonalukat, mert nem volt mit az asztalra tenniük.

4.

Apróságok a marosvásárhelyi református kollégium múltjából

A 450 éves református kollégium sok kiváló szakembert nevelt az egyetemes magyar kultúrának. Sok tanárról és diákról megemlékeztek. Egyvalaki kimaradt, aki a Bolyaiak után a legelismertebb marosvásárhelyi tudós volt, Kelemen Lajos.

5.

Az Orizont békeépítő hivatása

Helyi és németországi civil partner-szervezet támogatásával segítik Marosvásárhelyen az árvaházakból kikerülő, illetve nehéz helyzetben lévő fiatalokat.

17.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Előre kódolt káosz

Benedek István

Ha az lenne a kormány dolga, hogy szilveszteri kabarékat írjon, az ideai költségvetéssel a világon bárhol díjesőre számíthatna a műfajban. A szakértők egyöntetű véleménye szerint az ideai költségvetés a csapnivaló tavalyinál is klasszissal rosszabb, és erre még rájön, hogy az ideai választási év, amikor a tavalyi spórolós csomaghoz hasonló népszerűtlen intézkedéseket úgy fogják kerülni a politikusok, mint ördög a tömjénfűstöt. De ne lepődjünk majd meg, ha a választások másnapján olyan megszorításokra ébredünk, amikhez képest a tavalyi spórolócsomag egy barátságos simogatás volt.

Tavaly sikerült 12 milliárd lejjel alábecsülni a költségvetés adóbevételeit, erre az idénre a kormány megfejelt a bevételi előirányzatot további 30 milliárd lejjel, anélkül hogy ezt az optimizmust bármi indokolta volna. Sok éve a bruttó nemzeti össztermék 30 százalékát sem érik el a hazai költségvetési adóbevételek, de idénre a kormány szlogenjei szerint ez a teljesítménymutató tíz százalékkal javul, az adóhatóság digitalizálása és a behajtás hatékonyságának növelése következtében.

Ez nálunk a gyakorlatban úgy néz ki, hogy miután az akkori, digitalizálásért felelős miniszter áprilisban beismerte, hogy a szakhatóság sehol sem tart az ehhez szükséges informatikai fejlesztések terén, az új évtől parancsba

(Folytatás a 3. oldalon)

SZÍNES VILÁG

XXI. évf. 1. (891.) szám, 2024. január 5., péntek

Apróságok a marosvásárhelyi református kollégium múltjából

A 450 éves református kollégium sok kiváló szakembert nevelt az egyetemes magyar kultúrának. Sok tanárról és diákról megemlékeztek a különböző évfordulós rendezvényeken. Egyvalaki kimaradt, aki a Bolyaiak után a legelismertebb marosvásárhelyi tudós volt, Kelemen Lajos. Tízennyegy évet töltött a református kollégiumban. A kollégiumban eltöltött éveire emlékezett Születtem Marosvásárhelyt címen. Visszaemlékezését kiadta a kolozsvári Komp-Press Kiadó 1993-ban. „Szülőim sírja után mindig felkerestem a kollégiumot, s lelkemben ilyenkor újraéledtek ifjúságom álmai és emlékei, valahányszor hazajutottam” – írta. A fenti sorokat már olvashatta a kedves olvasó a Népszerűség 2009. május 9-én megjelent számában, egy általam jegyzett cikkben.

Oláh-Gál Róbert

Kelemen Lajos az egyetlen Corvin-lánccal kitüntetett marosvásárhelyi tudós. Éppen ezért nagy odafigyeléssel veszek kézbe minden tőle származó okiratot, adatot, levelet stb. Érdekes az alábbi levél is, amely a Román Nemzeti Levéltár marosvásárhelyi kirendeltségében található. Erről a levélről szó sincs Kelemen Lajos Naplójában, és rajtam kívül az utóbbi 40 évben nem olvasták, legalábbis a levéltár használati lapja (Foaie de folosire) szerint.

A levél 1926-ban kelt, és az akkor református kollégium igazgatójához, Nagy Endréhez címezte:

„Kedves Endre!”

A Vályi Gábor hagyatékából néhány iskolatörténeti emléket küldi özvegye a kollégiumnak. Olyanok, amiket sajnos sem az intézetek, sem egyesek nem szoktak megőrizni, s így annál becsesebb apróságok.

Ezekből négy drb. szépírási vizsgai írka, u.m. formairás Dósa Istváné (1828 júl. 5. 1832 dec. 12.) Réthi Józsefé (1836. II.12) Doselek Ferencé (1836. II.11); 15 drb. pedig a Vályi Károlyé, Vályi Gábor elhalt testvéréé 1857. febr. 9-től 1865. II. 2-ig, végül egy drb. a Bodor Lászlóé.

Aztán vannak Vályi Károlynak jegyzetei; Vályi Gyula francia lecke-gyakorlatai 1872-ből, egy görög szöszedettörredék, Dósa István latin jegyzetei Ovidiustól, Horatiustól 1832-ből és a poeticumból egy diszsertatio (jutalmazott) 1837-ből, és 3 térképlap, amelyről az 1850-es borús években temettek.

Ezenkívül van a jogakadémián

használt négy drb. jegyzet, melyekből egyik (a Jus Publicum²) Dósa Elek írása.

Ezekhez járul Gergely Lajos 1866 tankönyvül használt magyar nyelvtana s két névsor.

Mindezek iskolatörténeti műzeumi emlékek, őrizzéktek ilyekül. Amely sorokat vékony vászonkeretes üveg alá téve föl lehetne függeszteni, mindenesetre olyan helyre hol nap nem éri.

Nagyon becses kulturális és ritka emlékek a mellékelt vásárhelyi színlapok is, 1826-tól 1839-ig (5 drb. s egy megy sárga írott színlap 1838ból valamint egy 1871beli vásárhelyi dalárda által rendezett dal és zeneelőadásra egy belépő jegy. Végül 3 drb. egyleveles nyomtatványok színészettörténeti vásárhelyi érdekességek.

Ezek vékonyan rámozva a könyvtárnak, napnak ki nem tett falra függeszthetők legjobban.

Vályiné más ily apró emlékeket, s könyveket is szánt a kollégiumnak. Mikor (kézbesítjük) értesítlek.

Majd, együtt az egészet csak akkor köszönjétek meg, ha mindet magkaptátok, – a könyveket is.

Kelemen Lajos
Kolozsvár 1926. okt. 24.”

Azért tartom fontosnak a levél közlését, mert Vályi Gáborról is alig tud valamit a közvélemény. Öccséről, a híres matematikusról, Vályi Gyuláról hál’ Istennek köztéri szobor is van Marosvásárhelyen a vár mellett, Sebestyén Júlia tanárnő jóvoltából. De kevesen tudják, hogy

Vályi Gyula bátyja, Gábor is kiváló tudós volt. A marosvásárhelyi jogakadémia egyik utolsó professzora, míg a Ferenc József Egyetem első statisztikaprofesszora volt. Igaz, abban az időben és korban a statisztika még olyan államleíró, gazdaságiföldrajz-szerű tudomány volt, mára már a közgazdászhallgatók réme, egy kőkemény matematikai diszciplína lett.

Persze ma is tanítanak egyfajta leíró, mesészerű statisztikát a humán tudományokban (jog, kommunikáció, szociológia, társadalomtudományok). De a közgazdasági egyetemeken a statisztika, ökonometria stb. a hallgatókat ma megrémíti, lévén tiszta matematikai tudományág. (Azt már kevesen tudják, hogy a statisztika matematikai diszciplínává válásában kulcsfontosságú szerepe volt az éppen 120 éve született Neumann Jánosnak, a Kolozsváron, Bolyai János után 100 évre született Wald Ábrahámnak és ugyancsak a Kolozsváron született Veress Pálnak is!)

Nos, Vályi Gábor még az a régivágású statisztikaprofesszor volt, aki, noha kevés matematikai megalapozással tanította a statisztikát (pedig őt is Marosvásárhelyen, igen kiváló diákként, Mentovich Ferenc tanította mennyiségtanra és természet tudományokra), de pontos, alapos, nagy tudású, széles műveltségű tanár és kifogástalan erkölcsű személyiség volt. De már az ő idejében is felütötte a fejét az egyetemeken

is terjedő akadémiai szélhámosság. Erre bizonyítékképpen éppen Kelemen Lajos naplójából idézem a Vályi Gábor halálakor írt néhány sort:

1926. május 19., szerda este³.

„Vasárnapra virradólag reggel 2 órakor meghalt az öreg Vályi Gábor. Most, május 12-én töltötte el 82. esztendőjét. Már öt éve lassan haldokolva jött a vég felé. Utoljára a Gidófalvy István temetése utáni héten járt ki, midőn részvétlátogatásra együtt ment a feleségével. Azóta csak a szép nagy erkélyre járt s egyszerűen a kertbe. A kéri s most 3 éve meghalni és algyógyi fürdőzése meg-, megjavították kevés időre az erejét, de aztán csak hanyatlott s tavaly óta alig látott és hallott. Az idén is mégis folyton készült Buziásra s éppen 15 éve tervezte indulását, mikorra aztán az örök élet kikötőjébe indult.

Eredeti, érdekes egyéniség volt.”

Még csak egy kis részt idéznék, amely szerintem ma is igen aktuális:

Kelemen Lajos

„A rektori belépő beszédje miatt (1901), melyben kiméretlenül reámutatott a doktorgyártásra, nagyon magára haragította a kollégáit, kiknek ez a kérdés a zsebükbe markolt. Pisztory Mór akkor 50.000 korona, Kiss Mórnak, Kolosváry Sándornak, s másoknak 28-35.000 korona volt a fizetésével együtt az évi jövedelme. Ennek az összegnek az akkori vásárlóértékére elég megemlítenem, hogy akkor a Mátyás téren a Nagy Gábor féle nagy kétemeletes házat a Kismester utca mellett a gazdája éppen akkor vette 140.000 koronáért s 50.000-ért szép emeletes házakat lehetett vásárolni. Kollégái ádáz dühvel támadtak reá, s »úri szolidaritás« kérdésevé tették Vályi eljárását, amely ezt a vonást mindenesetre nélkülözte is. De lényegében neki volt igaza.”

Sajnos ezek a sorok ma is igen aktuálisak. Egyes egyetemeken ma is futószalagon folyik a doktorgyártás, és terjed az akadémiai szélhámosság (pl. 2023-ban több tízezer tudományos publikációt kellett megsemmisíteni a világon!).

Ezért kell megszívlelni és olvasni az olyan kifogástalan tudású és erkölcsű, jövőbe látó történészeket, mint Marosvásárhely Corvin-lánccal kitüntetett történésze, Kelemen Lajos!

¹ MNL, Fond: Colegiul Reformat Tg-Mures (Seria BB), Nr. act XIX-14, 806, anul: 1926.

² Közjog

³ Kelemen Lajos: Napló II. 1921-1938., Kolozsvár EME 2018 (sajtó alá rendezte, szerkesztette, a bevezető tanulmányt és a jegyzeteket írta: Sas Péter)

ARRIVELE NAȚIONALE

SERVICIUL _____

DIRECȚIA _____

Fond *Colegiul Ref. Tg. Mures - (Seria BB)*

Pachetul _____

Nr. actului *XIX/14* 806

Anul *1926* luna _____ ziua _____

Cuprinsul: _____

ObservaȚiuni: _____

Az eredeti dokumentum

FOAIE DE FOLOSIRE

S	B	NUMELE CERINTATIBILULUI	DATA			TARZUL	OBSERVAȚII
			ANUL	LUNA	ZIUA		
1		<i>Scrierea lui Kelemen Lajos</i>	<i>1926</i>	<i>okt</i>	<i>24</i>	<i>1926</i>	<i>24</i>

Kelemen Lajos

Scrierea lui Kelemen Lajos...

A természet kalendáriuma (DXCVIII.)

Kiss Székely Zoltán

*Dúl-fül, zúg Boreas, fuj a Somostetőn,
Zordon tél dühe tör fákat a dombokon –*

Így kezdődik Lázary René Sándor **Berzsenyihez** írt verse, keltezése: Maros-Vásárhelyt, 1899. decz. 31. – 1900. jan. 1. Azaz **Petőfi Sándor** születése napján. Sokáig hittük, hogy **Kovács András Ferenc** csupán fellelte, mint később kiderült, önmaga (egyik) alteregóját teremtette meg a hirtelen a nagy előd(ök) utolsó útjára lépett, rég marosvásárhelyivé lett költőnk.

*Istenszéke körül kőhavasok farán
Szélben hörgenek ordasok.*

*Dermedt csönd merevül rég a Maros vizén,
Csörren, mint agathyrs ékszer, a jégzakáll –
Tisztult éjszaka jó, hótakaró ropog,
Meg-megrokskad a tűz, kihűl.*

*Hangom hallod-e most, büszke magyar Horác,
Bús dalban honoráló Berzsenyi Dániel?
Kedves Flaccusodat bújom – a könyvlepon
Lomhán pillog a lámpafény...*

*Nincs falernumim, óh, sem Thaliarchusom,
En töltöm ki magam még maradék borom –
Mértékkel fogyogat, s jélfefolyik, ha már
Túlsordult a megélt idő.*

*Végzettel ne vesződj, lakd a jelenvalót!
Bármit hozhat a sors, semmit a holnapok –
Széjjelpörget a percz, mint leszakadt sötét
Gyöngysort Júlia melle közt.*

Igen, túlsordult a megélt idő, új évbe csordult a meg nem élt. Mi pedig kezdjük belakni a jelenvaló időt.

Magam próbálom továbbra is a szakadt gyöngysorként széjjelpörgetni a percnyi emlékeket egybesöpörni ez új esztendőben is.

Egyed Emese Januárjával indulok ez évi első sétámra. Tarts velem, kedves Olvasóm, ha időd engedi!

*Varjak havas dolmányán szikrázik a reggel.
Arany derű pereg rám téli napmeleggel.
Fenyőmag gyűl a havon nyíló tobozokból.
Jégindás az ablakom: jégliliom, kosbor.*

*Kösd fel, karcsú január, világfutó léced!
Fagy vetett és fagy kaszált: érik már vetésed.
Helyükön a hegyek mind. A völgyek is ébren.
Fegyelem van bent és kint.*

Most indulnak értem.

*Hintázz, ezer fenyőág!
Zöldet élessz, hajnal!
Könnyét törli a világ
égre néző arccal.*

Túlsordult a megélt idő

152 éve, 1872. január 5-én született **Szarvasy Imre** vegyészmérnök. 1905-ben lett a budapesti tudományegyetem elektrokémiai tanszékének vezetője. Behatóan tanulmányozta az elektromosságnek a növények fejlődésére gyakorolt hatását. 1909-től 1929-ig a **Természettudományi Társulat** választmányi és a **Chemiai Folyóirat** szerkesztőségi tagja volt. Az erdélyi földgáz értékesítésére vonatkozó vizsgálatai különösen jelentősek.

Január 6. **vízkereszt**, a latin egyház **Epiphania Domini** napja, a „karácsonyi tizenketted” zárónapja. (Innen az ünnep angol neve: **Twelfthday**, **Tizenkettedik nap**.) A 354 napos holdév és a napév közt kerekén 11 nap a különbség, s az évkezdéskor beiktatott pótnapok a különbséget voltak hivatottak eltüntetni Európa luniszoláris parasztnaptáiraiban. A nép később e 12 nap időjárásából jóslott az új év időjárására nézve – írja **Jankovics Marcell Jelkép-kalendáriumában**. – Az **epifánia** görög szó, azt jelenti: „megnyilvánulás”. A pogány görög kultuszokban az istenség megjelenését és annak évenkénti megünneplését jelentette. Az epifánia ünnepe először a III. században tűnt fel a keleti egyházban mint Krisztus születése napja. Száz évvel később azonban Róma úgy látta jónak, hogy Krisztus születését a „Legyőzhetetlen Nap” (**Sol Invictus**) pogány ünnepével, a népszerű Mithras napisten születésnapjával (december 25.) egyeztesse, ezért az epifánia hamarosan új jelentést kapott. A háromkirályok imádásának ünnepe lett.

Toroczky-Wigand Ede karácsonyi vonatkozású magyar csillag(zat) neveinek olvastán feltűnhet, hogy a pásztoros elnevezések nagy számával szemben a **Máté evangéliumában** szereplő napkeleti bölcsekre mindössze egy elnevezés utal. Csillagmitológiai szempontból világszerte igen jelentős hármas ez – az **Orion övének Háromkirályokja**. Krisztus királyságára egy csillag(zat)név sem emlékeztet. Ennek vélhető oka, hogy a népi magyar csillagneveket, mármint azokat, amelyek nem a hivatalos elnevezések tájnyelvi változatai, a pásztornép adta, s a pásztorok egyebek mellett annak is tudatában lehettek, hogy a pásztor és a király metaforikusan megfeleljenek egymásnak.

A vízkeresztet követő vasárnapokat az **Érdy-kódex** így nevezi meg: **első, másod, harmad menyegzős vasárnap**, vagyis amikor az egyház nem tiltja a menyegzőket: a szöszékről e vasárnapokon hirdette ki a pap a házassulandókat.

Január 7-én kezdődött az 1568-ban Tordán tartott évi országgyűlés, amely Európában először a vallásszabadság elemeit magában foglaló határozatot hozott; eszerint a prédikátorok szabadon terjeszthették nézeteiket, valamint kikötötte, hogy vallásáért senkit sem érhet hátrányos megkülönböztetés és senkit sem lehet hitbeli tanításért fogságba vetni vagy elhurcolni. A döntést kedvezően befolyásolta, hogy a protestáns prédikátorok a hitet Isten ajándékának tekintették. A tordai országgyűlésen a katolikus, a lutheránus, a kálvinista és az unitárius vallás is megkapta a szabad vallásgyakorlás jogát. Ezt a dátumot tartják az unitárius egyház születésének; a január 6. és 13. közé eső vasárnapon minden esztendőben ünnepi istentisztelettel emlékeznek meg róla.

81 évvel ezelőtt, 1943. január 7-én hunyt el **Nikola Tesla** fizikus, feltaláló villamosmérnök. 1881-től Budapesten dolgozott a **Puskás Tivadar** által vezetett telefonközpontban: ő lett a cég főmérnöke. Már itt is több jelentős találmánya volt. Hamarosan feltalált egy telefonkihangosítót, ami tulajdonképpen nem más, mint az első hangszóró. És itt találta fel a

Arany derű pereg rám téli napmeleggel

váltakozó áramú motort is. 1884-ben Amerikába távozott, mivel személyesen **Thomas Alva Edison**val akart dolgozni. Kidolgozta a többfázisú elektromos hálózat terveit. Hamarosan ellentétbe került Edisonval, aki az egyenáramú áramszolgáltatás híve volt. Tesla találmányát a Westinghouse cégnek adta el, amely kiépítette az Egyesült Államok első váltakozó áramú villamos hálózatát. Róla nevezték el a tesla (mágneses indukció) SI-rendszerbeli mértékegységet.

1865. január 8-án született **Magyar-Kossa Gyula** gyógyszerész, a magyar orvostörténet-írás megeremítője. A mérgezésokról, azok diagnosztikájáról, a hazai gyógynövényekről írott szakkönyvei Magyarországon és külföldön is népszerűek voltak. Fontos tanulmányai jelentek meg a dopingszerek kimutatásáról, az arzén-, morfin- és szénsavmérgezésről, a köszvényről is. A tudomány-, illetve orvostörténet-írás terén célja volt annak bizonyítása, hogy létezik egy eredeti, jellegzetes magyar kultúra, és ez integráns része az egyetemes európai kultúrának. Fő műve a **Magyar orvosi emlékek** (1929–1940) öt kötete, amelyből csak négy jelenhetett meg. Akadémiai székfoglalóját **Adatok a magyar génusz biológiaiájához** címmel tartotta.

Január 9-én, 1849-ben született Máramaroszigeten **Brózik Károly** geográfus, az első magyar földrajzi atlaszok szerkesztője. Részben saját kutatásai alapján részlettanulmányokat és összefoglaló műveket írt a Föld megismerésének történetéről. Részt vett a Magyar Földrajzi Társaság munkájában és vezetésében, 1896–1906 között szerkesztette az első részletes magyarországi atlaszt, a **Nagy magyar atlaszt**.

1882. január 11-én született **Prinz Gyula** geográfus. Meghatározó esemény volt életében az az 1906-os közép-ázsiai expedíció, amelyen **Almásy György** meghívására vett részt. Ennek során tanulmányozta és térképezte a Tien-San hegység számos vonulatát, valamint a magas hegységek geomorfológiai kialakulásának kérdéseire keresett választ. Megállapításai azóta is helytállóaknak bizonyultak. Utazásainak fő eredménye a fiatal kéregmozgások uralkodó szerepének felismerése volt a domborzatok kialakulásában. Az 1920-as években kidolgozta a Kárpát-medence szerkezeti-geomorfológiai kialakulását magyarázó koncepcióját.

Mai sétámat **Benedek Elek Újévi énekének** első két strófájával zárom:

*Esztendő borul esztendőre,
Az új az ót eltemeti.
Ki búsul ezen? Csak a dőre,
A bölcs mindezt csak neveti.
Bánatra öröm, erre bánat,
Jövő-menő vendég nálad:
Mindég így volt ez s így leszzen,
Bolond, ki ezért szót teszen.*

*Virághervadás mért búsítson,
Mikor tudod, lesz majd tavasz?
Bánatba téged mért borítson,
Ha a tél mindent behavaz?
Legyen tanítód a természet:
Végképp semmi el nem enyészhet:
Haló porodból fű fakad
Az Élet él, meg nem szakad (...)*

Elek apó üzenetével, maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2024-ben, vízkereszt előtt egy nappal

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1083.

Publius Ovidius Naso egyik mondását idézzük a rejtvény főszóiraiban.

1	NYAK-MELEGÍTŐ	FR. BÖRTÖN-SZIGET BUSZKLIENS	LAMARTINE VERSE	SZEMBEN VAN!	IDŐSEBB NŐTESTVÉR
2	J. WAYNE FILMJE	HIVATALI MUNKAHELY	OLASZ IGEN RÓMAI 51	ULTRARÓVID HULLÁM ESZTENDŐ	NÉVELŐ SZIGET LA ROCHELLE MELLETT
BÍRÓI HANGSZER					
KELET-EURÓPAI HEGYSÉG		MEZŐ FEJVEDŐ FEJFEDŐ			
LABDARÚGÓ (BIZ.)			TÚT, CÉRNÁT HASZNÁL KEVERT SZÍNŰ		
... KOK (ÚSZÓNÓ)		OLASZ NÉVELŐ FÖLDET FORGAT		MINI-GERENDA ÁLLÓVÍZ	
SZABAD RÉSZI MELEG		... INAS (MUNKÁCSY) LÓ KICSINYE			NULLA KOCSMA RÉSZE
	HAMISAN JÁTSZÓ LÉTEZIK			SZINTÉN SÉRTETLENŰL	
HÉZAG		KIPLING KÍGYÓJA NÖVÉNY RÉSZE		365 NAP LÁM	HÖGÖRGETEG
FELSŐ TÁRSADALMI RÉTEG GALLY			JELEZ A FOCIBÍRÓ MONDA		
	SZABÁLYOS ZÁRT GÖRBE MUZSIKA		BÁRÁNY-HANG A HÁZBA		AMPER (RÖV.) ENNIVALÓ
A BESZÉD ATOMJA		KUTYA CSAPADÉK		AZONOSÍTÓ SZÓ ANGOL PATKÁNY	
ZENÉS KEZDETI		VÁRÁT DOBÓ I. VÉDTE LATIN ÉS		TE ÉS Ó HELYESLÉS	
HELYSÉG GYŐR KÖZELÉBEN			JEMENI VÁROS		
L. N. J.	R		KISFALUDY ... (KÖLTŐNŐ)		

A DECEMBERI ÉVFORDULÓK (3.)

című pályázat nyertesei:

Fülöp Éva,
Marosvásárhely, Építők sétány
Mélik Mária,
Marosvásárhely, Caragiale u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

HOLBACH; LÖW; KALMÁR; GULYÁS; TRIKÁL;
CATHER; BÁRÁNY; ÁRVAY; WELTNER; SALGÓ

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

*Megfejtések
a december 29-i
számból:*

Ikrek:
Parfüm

Skandi:
Aki gyűlöli a bűnt, az embereket gyűlöli.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

JANUÁRI ÉVFORDULÓK (1.)

1	2	3	4	S	5	6	7	8	9
10					11				
12	B	13	14	15	16		17	18	
20					21			22	
23					24		25		26
27				28			29		30
31			32					33	
35		36			37		38		39
E		40		41	42	43			44
46	47			48		49			50
51	S				Y			52	V

VÍZSZINTES: 1. Olasz zeneszerző, 350 éve hunyt el (Giacomo). 10. Özönlik. 11. Vízvályító szer. 12. Mérnök, vízszabályzó, 150 éve született (Ádám). 17. Dolgozik a mozdony. 19. Told a széleim! 20. Kicsik iskolája. 21. Gyorsan. 22. Tagadószó. 23. Zola regénye. 24. Kipling kígyója. 25. Vermet készít. 26. Kolumbusz kisebb hajója. 27. Keleti néma! 28. Erdészeti szakíró, 200 éve született (Jakab). 30. Sztálin elődje (V. I. Uljanov), 100 éve halt meg. 31. Derékszög. 32. Füstölt sonka (nép.). 33. Hérosz. 34. Te és ő. 35. Sub...: titkon (latin). 37. Olasz névelő. 38. Pireneusi nép. 40. Menyasszony. 42. A legnépesebb szláv nép. 44. Nagy testhőmérséklet. 46. Rendszerbe illesztő. 49. ... et labora! (imádkozzál és dolgozzál). 50. Majdnem nesztelen. 51. Jezsuita hitszónok, tanár, 200 éve hunyt el (Xavér Ferenc). 52. Kanonok, egyházi író, 150 éve hunyt el (Ignác.)

FÜGGŐLEGES: 1. Oroszország régi uralkodói címe. 2. Az argon vegyjele. 3. Szovjet vadászrepülőgép volt. 4. Állatot betanító személy. 5. Csillag (angol). 6. Tömegesen pusztít. 7. Személynévmas. 8. Imádnivalónak vél. 9. Politikus, író, MTA lev. tag, 200 éve született (Frigyes, báró). 12. Mezőgazdasági szakíró, az MTA lev. tagja, 225 éve született (Dániel). 13. Álomba merülő. 14. A dollárt váltja. 15. A kémia páratlan! 16. Tojás (német). 18. ...Vegas (nevadai város). 21. Vándorkereskedő. 22. Anais ..., amerikai író. 24. Arab törvénytudó bíró. 26. Halk zöreje. 28. Paripa. 29. Pénzbeni érték. 30. Sárgás közet. 32. Idegen Sára. 33. Reped. 35. Telefonkészítő fizikus, 150 éve halt meg (Johann Philipp). 36. Szorítószerszám. 38. Derűre jöhet. 39. Tiszta, világos (német). 41. Határtalan határ! 43. Király (francia). 45. Hálásan említi. 47. Üres kéz! 48. Cin. 50. Feltéve.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket január 18-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Európai országok

1	2	R	3	4	5	Á
6			7			
8		9				I
10					11	
		12		13		
14	15			16		17
18					19	

VÍZSZINTES:

1. Európai állam. 6. Rangjelző előtag. 7. Hivatkozik. 8. Ízületi gyulladás. 10. Előtag: mezőgazdaság. 11. Magas növény. 12. Abba az irányba. 14. Porrá tör. 16. Kárt okoz. 18. Királyi ülőhely. 19. Te és én.

FÜGGŐLEGES:

1. Földműves. 2. Orosz férfinév. 3. Daganat. 4. Aradi sportklub. 5. A gallium vegyjele. 9. Úrnak szólító. 11. Mezőgazdasági birtok. 13. A tetejére. 15. Parancsoló. 17. Te és ő.

1	2	3	N	4	5	S
6				7		
8			9			Á
10					11	
12			13	14		
		15				16
17				18		

VÍZSZINTES:

1. Európai állam. 6. Női név (jan. 29.). 7. Szemmel tart. 8. Kubikosok munkaeszköze. 10. Tévesen jegyez. 11. Befogó! 12. Ásványi fűszer. 13. Mind (angol). 15. Görög betű. 17. Csatár öröme. 18. Kis ház.

FÜGGŐLEGES:

1. Nejt. 2. ... Svevo (olasz író). 3. 24 órára vonatkozó. 4. Árszt. 5. Francia sziget. 9. Elektromosság. 11. Női név (júl. 27.). 14. Talál. 15. Eblak. 16. Akkor indul!

L. N. J.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Múlt, jelen és jövő a hOrizonttal

Az Orizont békeépítő hivatása

Helyi és németországi civil partnerszervezet támogatásával segítik Marosvásárhelyen az árvaházakból kikerülő, illetve nehéz helyzetben lévő fiatalokat. Decemberben gálaest keretében ünnepelték az Outward Bound Romania fennállásának 30., illetve a hOrizont program működésének 25. évfordulóját.

Szer Pálosy Piroska

A gálaest keretében az Outward Bound Romania a Derzsi Ágnes által tartott laudációval és az első ízben kiosztásra kerülő Orizont-díjjal fejezte ki köszönetét Irmelin Küthe nek a romániai hátrányos helyzetű fiatalok negyed évszázados elkötelezett, önzetlen és hathatós támogatásáért.

Önzetlen, cselekvő szeretet

Derzsi Ágnes marosvásárhelyi tanítónő és Irmelin Küthe németországi szociálpedagógus ötlete és fáradhatatlan segítő szándéka nyomán a 25 év alatt több mint 150 fiatal sikerült az önálló életút kezdetén segíteni. Derzsi Ágnes tanítónőt az elmúlt negyedszázad megvalósításairól, a jövőbeli tervekről kérdeztük. Mint hangsúlyozta, fontos lépésnek tartja a legutóbbi, december 19-én átadott támogatásukat, amellyel a Maros-

A német Orizont és a romániai hOrizont csapat tagjainak egy része

Akkoriban a kíváncsiság és a világ felfedezése nemcsak kifele, hanem befele is elindult, fokozatosan tárulkoztak fel szomorú és elretentő helyzetek szociális téren, az árvaházakban uralkodó siralmas állapotok, a fogyatékosokra való odafigyelés hiányosságai. Kezdetben az árvaházi gyerekek sorsát kísértem figyelemmel, évekként később felmerült a rendszert elhagyó fiatalok kilátástalan helyzete, amit megosztottam Irmivel, aki a rá jellemző

mérésében és a szükségre való konkrét reagálásban. Ebből születtek kapcsolatok, barátságok, közös erőfeszítés – fejtette ki Derzsi Ágnes.

„Az Orizont munkája számomra a békeépítés”

A német anyaszervezet lelke, Irmelin Küthe az Orizont több mint két évtizedes tevékenységét foglalta össze dióhéjban. Mint kifejtette, munkájuk már több éve része az OB Románia tevékenységének, együtt sikerülhet változást elérni – nemcsak az OB-tanfolyamok résztvevőinek életében, hanem a nagyon szegény és hátrányos helyzetű gyermekek és bántalmazott fiatal felnőttek életében is. Felidézte azokat a kisebb-nagyobb nehézségeket is, amelyekkel szembesültek, amikor Marosvásárhelyről és környékéről az árvaházakból és szegény családkból származó fiatal nőket saját csoportos otthon biztosításával támogatták és támogatják továbbra is.

Az Orizont civil szervezet 2002-ben alakult meg hivatalosan Németországban az itteni munkánk finanszírozására. Tavaly Németországban 20. évfordulónkat ünnepeltük egy nagy gyűjtési eseménnyel a szülővárosomban, Lippstadtban, de már évekként azelőtt tevékenykedtünk a programért. Az Orizont munkája számomra a békeépítés. Azoknak adunk esélyt, akik egyedül maradtak. Kiadtunk egy történetmesélő szakácskönyvet magyar és román nyelven, a székhelyen

megvásárolható, valamint gyönyörű festményeket is kínálunk helyi művészek alkotásaiból. A szociális programot jelenleg támogatni lehet a festmények és a hOrizontos szakácskönyv megvásárlásával, amely körülbelül 60 receptet tartalmaz, és amelynek a tartalmához hozzájárultak az önkéntesek, támogatók, valamint a hOrizontos fiatalok is. Az összes bevételt a projektünk támogatására fordítjuk, így a vásárlással a jótékonykodást is lehet gyakorolni – hangsúlyozta Irmelin Küthe.

Támogatók nélkül nem működhet a program

A hOrizont program tevékenységét a lelkiismeretes helyi és külföldi támogatók, partnerek, önkéntesek együttműködése nélkül nem lehetne folytatni, ezért a finanszírozási gondokról és a jövőbeli tervekről kérdeztük a program marosvásárhelyi irányítóját.

– Ebben az évben kik támogatták a programot? – kérdeztük Simó Teri és Tóth Orsolya programkoordinátorokat.

– A gálaesten a támogatók és támogatók találkozhattak. Bemutattuk a helyi szervezet kuratóriumi tagjait – Horváth-Kovács Ádám, Pápai József, Szabó Zoltán, Bojovics Éva, Derzsi Ágnes –, akik állandó morális és szakmai támogatóink, valamint Köllő Emőke önkéntest. A támogatók közül köszönettel tartozunk Czirják Lajosnak, aki a Maros megyei művészek egyesülete révén

festményekkel támogatta a programot és Herman Levente festőművésznek, aki saját alkotásával gazdagította a gyűjteményt (a festmények és a szakácskönyv a programnak szánt adományért cserébe a hOrizont Dózsa György utca 9. szám alatti székhelyén, 90-es ajtó, megvásárolható). Az év folyamán helyi szinten támaszt nyújtott nekünk a nyáradtói Anfeed cég, a nyáradszeredai Csámborgó vendéglő, a Timko pékség. Munkánkat pedagógusok is támogatták, többek között kiemelnék Pál Editet (az Elektromaros Liceumból) és Farkas Antoinettet (a Kereskedelmi Liceumból). Pszichológiai, pszichiátriai kérdésekben segítségünkre volt a Noe Psihocenter, Kostyák Kinga, Tatai Csilla, László Enikő, Becsky Borbála, Rácz Attila. Az elmúlt két évben partnerünké vált a Tompa Miklós Társulat, és újabban a Stúdió színház is annak érdekében, hogy a fiatalokat kulturális élményekkel is gazdagítsuk. A szociális szférában partnereink: a Divers Egyesület, a Lidia Gyermekegthon, a Szent Erzsébet Gyermekegthon, a Gyermekvédelmi Igazgatóság és annak intézményei, a városi menhely, Varga Hilda nevelő a SIRU intézménytől (sürgősségi segélyszolgálat bántalmazott, elhanyagolt gyermekeknek). Nem utolsósorban támogatja tevékenységünket a sajtó, köztük a Népújság is, az események, tájékoztatások közzétételével, a program népszerűsítésével.

vásárhelyi peremterületén nehéz anyagi körülmények között élő közösség gyermekeinek felzárkóztatását szeretnék civil szervezetek és támogatók összefogásával megvalósítani. A Divers Egyesület A város segít programja keretében átadták az Orizont Közösségi Központot, melyet nagyrészt a németországi Orizont Egyesület anyagi támogatásával sikerült létrehozni. A Băneasa utcai közösségi központ megfelelő helyet nyújt majd ahhoz, hogy a nehéz anyagi körülmények között a környéken élő gyerekek tanulhassanak, és ténylegesen gyerekek érezzék magukat.

– Mi volt a kiindulópont a hOrizont önkéntes segítői irányvonalában?

– A múltva visszatekintve az elmúlt 30 év egy ember életében soknak tűnhet, történelmi távlatban csupán kiindulópont, de már jó alap az események összefüggéseiben való szemléletében. Az 1989-es rendszerváltást követően kétféle érzés uralta az embereket. A keleti oldalon a kíváncsiság az elképzelt nyugati élet iránt, a nyugati oldalon a segítőkézség, a másság felmérése. Az Outward Bound élménypedagógiai pályázatot nyert, ezáltal érkezett az országba trénerként Irmelin Küthe németországi szociálpedagógus, tele kétségekkel, mivel nem tudhatta, hogy mire számíthat.

természetességgel azonnal cselekedni kezdett. Nyugati ismeretségét, baráti kapcsolatait, szakmai tapasztalatát latba vetve szervezte, gyűjtötte a pénzt a szükség megoldására, a hatékony segítségre. Így született meg és működik ma is – immár 25 éve – a hOrizont. Segítségével lakásokat vásároltunk, életre nevelő programot tartunk fenn, ahol a fiatalok felkészülhetnek a mindennapokra, megismerve és megtapasztalva a kihívásokat: a munkát, a számlák fizetését, az önfenntartást, spórlást, természetesen szakemberek bevonásával és támogatásukkal. A jogi és a hatékony adminisztrálás érdekében a hOrizont az Outward Bounddal egyesült, így december elején dupla évfordulót ünnepelhettünk. Irmelin Küthe már nemcsak munkatársa, tréner, hanem partnere és része is lett a romániai Outward Boundnak. Azóta is fáradhatatlanul küzd, és szívén viseli az árvaházi rendszerből kikerülő és szociálisan hátrányos helyzetben lévő fiatalok ügyét. A sikertörténetek mellett természetesen voltak kudarcok is, amikor a tehetetlenség győzött. Ennek ellenére mindvégig megvolt és továbbra is megvan a segíteni akarás, az önfeláldozó munka, a kiút keresése a források előteremtése érdekében. 25 éve valaki kíváncsi volt, nyitott és tettekes, partner a nehézségek fel-

MAROSVÁSÁRHELYI Asociația Culturală HAHOȚA Intelectuală și umoristică seară de cântec

HAHOȚA

SZINTÁRSULAT

ÉS AKKOR MI VAN?

Szilveszteri kabaré! 2024

RENDEZŐ: KOVÁCS LEVENTE

PRODUCER: JANA ZSOMBA
ZENEI MUNKATÁRS: YVES BOUQUIN
FÉNY ÉS HANGTECHNIKA: COLINER IÓR

agencia de turism
World Travel Shop
utazási iroda

NÉPÚJSÁG Marosvásárhelyi Radio Romania ETV Oxider MAGOLNA IMPEX

Részletek a hahota.com weboldalon.

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Valérie Perrin
Másodvirágzás

Valérie Perrin
A vasárnap koldusai

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Valérie Perrin
A vasárnap koldusai

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

MOZIZOM FILMKLUB

Magyar filmremek a legjobb minőségben az ERDÉLYTV műsorán

VASÁRNAPONKÉNT
20 ÓRÁTÓL